

[Karlskov Jensen]

I Ringkøbing amtskreds, hvor hr. *Askjær Jørgensen* er valgt, er 1. stedfortræder for fremskridtspartiet gårdejer *Svend Blæsbjerg*.

Udvalget til valgs prøvelse har i et møde behandlet disse sager, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling.

1. Gårdejer Kaj K. Larsen godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med i dag, den 11. oktober 1977.
2. Gårdejer Svend Blæsbjerg godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 17. oktober 1977.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 101 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til boligministeren:

Forespørgsel af Kaj Hansen (DKP), Bjørn Poulsen (SF) og Wilhelm (VS).

(Forespørgsel nr. II. Anmeldt 5/10 77).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om stats-tilskud til energibesparende foranstaltninger i forbindelse med industrielle processer m. v.

(Lovforslag nr. L 17. Fremsat 6/10 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Westh (S):

Statsministeren understregede i åbningstalen, at både beskæftigelseshensyn og valuta-

hensynet gør, at vi må angribe vore energiproblemer over et bredt felt, bl. a. ved at spare på energien, hvor vi kan. Lovforslaget her er en lille del af den indsats, vi mener der bør gøres. Lovforslaget betyder, at landbrugs- og gartnerivirksomheder inddrages under den nugældende lovs kapitel 3, hvorefter der vil kunne ydes tilskud til investeringer i energibesparende ændringer, der udgør mindre end 100.000 kr., og – hvad der efter min mening er væsentligt – kan ydes tilskud til udvikling af standardiserede fremgangsmåder, som giver en bedre energiudnyttelse i landbruget og gartneriet.

Mit parti er positivt over for lovforslaget, og vi håber på et hurtigt udvalgsarbejde.

H. C. Hansen (FP):

Dette lovforslag er en ændring af den lov, som blev gennemført i sommer efter et forslag fremsat den 12. april i år. Min gruppefælle hr. Lawaetz kritiserede skarpt denne lovgivning på det pågældende tidspunkt, og fremskridtspartiet har ikke ændret synspunkt. Vi finder stadig, at det er uheldigt at kræve penge op fra erhvervslivet den ene dag og give dem ud i form af tilskud den næste dag. Vi vil kritisere det meget skarpt i udvalgsarbejdet.

Johan Philipsen (V):

Jeg skal på venstres vegne ganske kort anbefale det foreliggende forslag. Jeg skal kun føje til, at denne udvikling bort fra de åbne møddingssteder og over til de lukkede beholdere måske kunne åbne mulighed for, at vi i et vist omfang kunne få noget ud af det, man populært kalder biogas. Jeg føjer for en ordens skyld til, at vi i dette øjeblik ikke ved noget som helst om, hvor kostbart det er, og hvilke muligheder der i øvrigt kommer ud deraf, men det var nok umagen værd at undersøge det, for det er i hvert fald et område, hvor den tekniske udvikling i øvrigt skulle fremme muligheden for at få en vis, om end måske kun beskednen form for ekstra hjemlig energi.

Jeg skal føje til, at vi har jo desværre på dette område oplevet nogle kedelige ulykker, der nok gør, at sikkerhedsreglerne omkring disse beholdere trænger til at blive vendt en ekstra gang, for at vi kan se, om de er tilstrækkelige.

Keld Andersen (KF):

Da vor ordfører desværre er forhindret i at være til stede, skal jeg på det konservative folkepartis vegne blot gøre ganske få bemærkninger til dette lovforslag.

Det er i princippet alene en justering af lov nr. 261 af 8. juni 1977 for at muliggøre, at landbrug og gartneri kan komme ind under lovens kapitel 3, som omfatter tilskud inden for håndværk og mindre industri, og hvorefter der kan ydes støtte til projekter, hvis investeringerne er mindre end 100.000 kr. Da mange projekter af energibesparende art inden for landbrug og gartneri vil være under disse 100.000 kr., forekommer lovforslaget rimeligt, og fra det konservative folkeparti kan vi tilsige en positiv udvalgsbehandling.

Melchior (CD):

Det er dejligt at se, at man er hurtig til at forbedre ting, selv om de nylig er vedtaget, når man bliver opmærksom på, at de kunne være gjort bedre. CDs gruppe anbefaler energisk.

Ole Olsen (SF):

Det kan da forekomme helt naturligt, at man udvider kapitel 3 i loven til også at omfatte landbrug og gartneri, og for så vidt angår tilskuddene til standardiserede fremgangsmåder har vi i hvert tilfælde slet ikke nogen indvendinger.

Jeg vil gøre en enkelt bemærkning til handelsministeren, som jeg godt vil have svar på. Jeg spurgte om det samme ved selve hovedlovens behandling. Det drejer sig om, hvilke projekter – altså konkrete investeringer – der får støtten.

Meningen med loven var jo ikke at give en bred støtte sådan i al almindelighed til ethvert projekt. Man skulle netop sørge for, at disse projekter i konkurrence med andre projekter, de samme virksomheder kunne have, blev mere rentable. Jeg vil gerne have et tilsagn fra handelsministeren om, at man også på dette område meget omhyggeligt sørger for ikke at give pengene til projekter, som i sig selv er så rentable, at man må gå ud fra, at de var blevet gennemført også uden tilskud. Det er netop meningen, at man skal gøre disse projekter mere rentable. Dette standpunkt er helt afgørende for SFs medvir-

ken til lovforslaget, men jeg går ud fra, at jeg uden vanskeligheder kan få dette tilsagn fra handelsministeren, selv om jeg er opmærksom på, at kontrollen selvfølgelig er vanskelige her, end den er med de store projekter over 100.000 kr.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg skal meddele, at vi ikke har ændret stilling til loven, og ej heller vil vi gå ind for det forslag, der ligger her, selv om det kunne lyde besnærende, at landbrug og gartneri, som man nu regner med til mindre erhvervsvirksomhed, også skulle kunne få den samme støtte som andre. Det kan vi altså ikke støtte, da der er et tilskud til erhvervslivet i det og det er det eneste, man opnår.

Jeg vil sige, hvad vi har sagt før, at også dette område er jo underlagt det almindelige økonomiske systems betingelser om forrentning og udbytte. Når man diskuterer landbrug og gartneri, så kunne der være rimelighed i at pege på områder, hvor man ikke er så ivrig, når det drejer sig om energibesparelser. Vi har tidligere foreslået både i tale og også i forslagsform – og vi vil også genfremsætte vort forslag om det – at man på dette område kunne sætte helt anderledes ind fra samfundets side, ikke ved tilskud til de enkelte landmænd og gartnerier, men på et område som den afbrænding af halm, som finder sted. Det er meget interessant, at man taler om energibesparelser, men ikke griber ind over for dette område.

Jeg kan nævne, at f. eks. i Holland, hvor man har den samme pris for halm, som man har herhjemme, kan man årligt producere 350.000 t karton, 40.000 t papirmasse, 20.000 t vægplader og også 10.000 t halmmåtter. Der er altså rige muligheder for, at man kunne gøre noget på dette område, og det ville være mere rimeligt, om vi lovgav på dette område, så at man ikke her spildte energi og råstoffer, fremfor at give et direkte tilskud til erhvervslivet.

Bolvig (RV):

Det radikale venstre mener, at forslaget gennemførelse kan medvirke til, at der inden for industri, håndværk, landbrug og gartneri gennemføres foranstaltninger, som vil resultere i energibesparelse. Under augustforhandlingerne fremførte vi stærkt ønsket om, at

[Bolvig]

landbrug og gartneri blev medtaget i lovens bestemmelser på lige fod med håndværk og industri, og vi er særdeles tilfredse med, at det er sket.

Vi kan hermed anbefale forslaget.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Jeg skal på kristeligt folkepartis vegne anbefale forslaget. Også vi er meget tilfredse med, at gartneri og landbrug er kommet med i ordningen, og vi er også tilfredse med, at investeringer under 100.000 kr. kan komme med, da det netop vil tilgodese disse virksomheder. Vi tilsiger derfor en meget positiv og hurtig udvalgsbehandling.

Mølgaard (DR):

Retsforbundet var modstander af det oprindelige lovforslag om tilskud til energibesparende foranstaltninger i forbindelse med industrielle processer, og det var vi, fordi vi ikke troede på, at der opnåedes energibesparelse ved det, men at der blot var tale om erhvervssubsidier, støtte til projekter, der ville blive gennemført under alle omstændigheder. Den udvidelse af lovens virkeområde, som der nu er lagt op til, kunne man måske nok være forholdsvist neutral over for, uanset at vi heller ikke tror, at der på dette udvidede område vil blive udviklet nye projekter, der medfører en energibesparelse som den, man ønsker sig. Vi tror også her, at det vil være de projekter, der alligevel ville blive gennemført, der får lidt ekstra støtte fra statskassen. Neutraliteten kunne for så vidt være begrundet med, at om det er inden for det ene eller det andet brancheområde, om det er inden for det ene erhverv eller inden for det andet erhverv, kan vel for så vidt være lige meget, så længe det er samme beløbsramme, der er tale om, og det er jo det, der er lagt op til, stort set.

Men vi har vor skepsis over for lovforslaget, fordi vi øjner, at der med denne udvidelse af arbejdsområdet for loven vil være lagt op til en større pression for at få flere penge puttet ind i denne kasse på et senere tidspunkt, en pression, som det vil være sværere for dem, der står bag loven, at stå imod, når der er flere brancher til at komme og øve denne pression. Derfor er vi nærmest imod, selv om vi i og for sig er neutrale over for udstrækningen af anvendelsesområdet.

Wilhelm (VS):

VS har kraftigt kritiseret den lov, der er grundlaget for dette her, og det finder vi ingen grund til at ændre holdning til. Alligevel kigger vi selvfølgelig på, hvad det er for ændringer, man foreslår. Det er da ikke uinteressant med udvikling af standardiserede fremgangsmåder, og det kunne da godt være, det var værd at kigge på, også selv om det indebar tilskud. Men det er jo ikke det, der står i lovteksten. Det kan den bruges til, men den kan også bruges til alt muligt andet, det er jo en fuldstændig generel bestemmelse. Der er altså tale om en udvidet anvendelsesmåde for de samme beløb, efter de samme retningslinjer, som vi var modstandere af i forsummeren. Men lad os få det oplyst under udvalgsarbejdet. Så vidt jeg kan se nu, så er det ikke noget, vi vil støtte.

Hr. Johan Philipsen var inde på at tolke dette med standardiserede fremgangsmåder som specielt møntet på anvendelse af biogassen. Det synes vi også er meget spændende. Men jeg mener, det er forkert, når hr. Johan Philipsen siger, at man ikke kender noget til økonomien, og at man heller ikke rigtig kender noget til teknikken. Der er lavet adskillige rapporter – ikke skrivebordsrapporter, men rapporter baseret på konkrete eksperimenter på landbohøjskolen – 5 tykke rapporter fra jordbrugsteknisk institut. Der er driftsøkonomiske overslag i dem; de er meget, jeg vil ikke sige optimistiske, det ville blive mistolket, men de er meget lovende, og der kører rent faktisk færdigetablerede biogasanlæg ude i landet, som også har velkendte driftsregnskaber, og som også er meget lovende.

Det er rigtigt, som hr. Johan Philipsen siger, at der er sikkerhedsproblemer knyttet til disse gasanlæg, og derfor er noget af det mest spændende, der er sket, at de allerseneeste forsøg, som også er gennemført i praksis, netop går på bioenergien – det er derfor, vi hele tiden taler om bioenergi og ikke om biogas – ved en direkte udnyttelse uden at gå vejen over gassen, som er den, der indeholder eksplosionsfaren osv. Der er vanskeligheder med det, selvfølgelig, men der er altså perspektiver i den sag.

Jeg mener ligesom hr. Jørgen Jensen, at det var nærliggende at stille krav om indgreb imod den afbrænding af halmen, der finder

[Wilhjelm]

sted. Men der er jo ikke nogen forskel af betydning på Holland og Danmark i den sag. Det er stadig væk sådan, at også herhjemme bruges langt det meste af halmen i celluloseproduktionen, i bygningspladeproduktionen osv. Overskudshalmen er vel nede på en 15 pct. af halmproduktionen. Det er uanstændigt, at der ligger for 600 mill. kr. eller noget på det lag af overskudshalm, der bare bliver brændt af på markerne, og det kunne man gøre noget ved. Men det er jo en lille bitte brøkdel af bioenergien. Det helt store ligger jo andre steder, det ligger i gødningsmassen, det ligger i gyllen. Her er der ikke tale om et par promille af den danske energiforsyning, men noget i størrelsesordenen 15–25 pct. af den danske energiforsyning, hvis man fik det udnyttet med samme udnyttelsesgrad, som man har haft i de eksperimenter, der faktisk er gennemført. Derfor er det interessant, og derfor er det væsentligt, at de rapporter ligger der. Det er ikke rigtigt, at man ikke ved noget om økonomien eller teknikken bag det.

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg vil gerne takke for den gunstige modtagelse, lovforslaget har fået hos langt den overvejende del af ordførerne. Det er vel næppe nogen overraskelse, at de alleryderste fløje på begge sider er negative, selv om jeg må sige, jeg har lidt vanskelighed ved at forstå, at det kommunistiske parti og venstresocialisterne kan stemme imod et sådant forslag, når de selv erkender, at der er en række områder, der oven i købet er lovende, som eventuelt kunne bringes ind under bestemmelsen: »standardiserede fremgangsmåder, der kan anvendes med henblik på at opnå væsentlig bedre energiudnyttelse i de pågældende erhverv.«

Hr. Jørgen Jensen var inde på, at det både kunne dreje sig om energibesparelser og om genbrug. Denne lov vedrører naturligvis ikke genbrug, men regeringen er også interesseret i, at man kan anvende halm til f. eks. papir- og træfremstilling.

Hr. Ole Olsen spurgte mig, om jeg kunne gentage den forsikring, jeg gav ved behandlingen af det oprindelige forslag, hvor landbrug og gartneri ikke var med, om, at vi ved administrationen af loven ville drage omsorg for, at det ikke blev en almindelig, bred sub-

sidieordning, men at pengene blev brugt til foranstaltninger, som ikke ud fra direkte privatøkonomiske kalkuler ville være rentable og derfor var blevet gennemført alligevel. Det kan jeg bekræfte at vi vil gøre også i dette tilfælde, selv om jeg naturligvis må komme med samme forbehold, som hr. Ole Olsen selv kom med, at der kan være tvivlstilfælde. Sådanne kan jo være vanskeligere at vurdere, jo mindre beløb der er tale om, men vi vil tilstræbe at administrere ordningen på den måde.

Johan Philipsen (V):

Jeg skylder vist at oplyse i anledning af hr. Jørgen Jensens udtalelse om halms anvendelse til cellulose, at forholdene har udviklet sig sådan, efter at man i Sverige havde oplagret umådelige mængder cellulose, at den cellulosefabrik, vi har i Danmark i Fredericia – der i øvrigt er udvidet to gange, og som jeg var med til at stifte – med en årskapacitet på 50.000 t halm, i øjeblikket ikke nær er i stand til at aftage den halmmængde, den er bygget til, simpelt hen fordi der ingen afsætningsmuligheder er for den cellulose, man producerer. Det er formodentlig og forhåbentlig en engangssituation, men sådan ligger det altså i øjeblikket.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af byggelov. (Energibesparelse ved drift og vedligeholdelse af varme- og ventilationsanlæg).

(Lovforslag nr. L 13. Fremsat 6/10 77).